

MUZEUL JUDEȚEAN „ȘTEFAN CEL MARE” VASLUI

**ACTA MOLDAVIAE
MERIDIONALIS**

XXXII

1

2011

COLEGIUL DE REDACȚIE

Redactor: LAURENȚIU CHIRIAC

Secretar de redacție: MARIAN ANTONIU

**Colegiul de redacție: ALBERT GRECU, MARIA MARTINESCU,
OANA RUSU, MIHAI CRISTIAN ȘELARU**

**Traducere cuprins: Limba Engleză – profesor SORIN POPOIU
Limba Franceză – profesor ROXANA LAZANU**

Coperta: LIVIU PREUTU-GRIGORE

Orice corespondență se va adresa Muzeului „Ștefan cel Mare” Vaslui, Piața Independenței nr. 1, Vaslui, telefon/fax: 0235-311626, e-mail: museumvs@yahoo.com; museumvs@easynet.ro

Toute correspondance sera envoyée à l'adresse: Muzeul „Ștefan cel Mare” Vaslui, Piața Independenței nr. 1, Vaslui – Roumanie, tel./fax: 0235/311626, e-mail: museumvs@yahoo.com; museumvs@easynet.ro

Richten Sie bitte jedwelche Korrespondenz an die Adresse: Muzeul „Ștefan cel Mare” Vaslui, Piața Independenței nr. 1, Vaslui - Roumăniën, tel./fax: 0235/311626, e-mail: museumvs@yahoo.com; museumvs@easynet.ro

Please send any mail to the following adress: Muzeul „Ștefan cel Mare” Vaslui, Piața Independenței nr. 1, Vaslui - Romania, tel./fax: 0235/311626, e-mail: museumvs@yahoo.com; museumvs@easynet.ro

Muzeul Județean „Ștefan cel Mare” Vaslui nu își asumă răspunderea pentru conținutul articolelor publicate, aceasta aparținând în totalitate autorilor. În acest sens, rugăm colaboratorii noștri să trimită materialele redactate după normele științifice și numai în format electronic.

ISSN 0257-7372

Editată de Muzeul Județean „Ștefan cel Mare” Vaslui

ABBREVIERI – ABBREVIATIONS – ABBREVIATIONS – ABKÜRZUNGEN

- AARMSI = Analele Academiei Române. Memoriile Secțiunii Istorice, București.
- ACMI = Anuarul Comisiunii Monumentelor Istorice, București.
- Acta Arch.* = *Acta Archaeologica Academiae Scientiarum Hungaricae*, Budapesta.
- ActaMM* = *Acta Moldaviae Meridionalis* - Anuarul Muzeului Județean „Ștefan cel Mare” Vaslui, Vaslui.
- AEH = Anuarul Eparhiei Hușilor, Editura Episcopiei Huși, Huși.
- AER = Anuarul Eparhiei Romanului, Editura Episcopiei Romanului, Roman.
- AGA = Anuarul de geografie și antropogeografie, București.
- AIIAI = Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie „A. D. Xenopol” Iași, Iași.
- AIIN = Anuarul Institutului de Istorie Național Cluj, Cluj - Napoca.
- AN - DJ Vaslui = Arhivele Naționale - Direcția Județeană Vaslui.
- AN - DMB = Arhivele Naționale - Direcția Municipiului București.
- Antonovici Iacov,
Doc. bârlădene = *Documente bârlădene*, vol. I - V, Bârlad - Huși, 1911 - 1926.
- ArhMedie = Arheologia Medievală, Uniunea Arheologilor Medieviști, Reșița.
- ArhMold = Arheologia Moldovei, Institutul de Arheologie Iași, București.
- ArheologijaS* = *Arheologija Sofia*. Institutul de Arheologie și Academia de Științe, Sofia.
- ArhStBuc = Arhivele Statului București.
- ArhStIași = Arhivele Statului Iași.
- AT* = *Ars Transilvaniae*, Revista Institutului Național de Istorie și Artă, Cluj.
- Balcania* = *Balcania* - Revista Institutului de Studii Balcanice, București.
- BCMI = Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice, București.
- BEH = Buletinul Episcopiei Huși, Editura Episcopiei Huși, Huși.
- Bibl Acad Rom. = Biblioteca Academiei Române, București.

- BMI = Buletinul Monumentelor Istorice, București, Direcția Monumentelor Istorice, 1970-1975 și 1990-2002 (serie nouă).
- BOR = Biserica Ortodoxă Română, Patriarhia Română, București.
- BR = Buciumul român, București.
- BSNR = Buletinul Societății Numismatice Române, București.
- București* = *București* - Revista Muzeului și Pinacotecii Municipiului București.
- Carpica* = *Carpica* – Anuarul Muzeului de Istorie „Iulian Antonescu” Bacău, Bacău.
- Călători străini...* = *Călători străini despre Țările Române*, vol. I - IX, coordonator Maria Holban, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1968 - 1996.
- CDM* = *Catalogul documentelor moldovenești din Arhiva Istorică Centrală a Statului - București, vol. I - V, Arhivele Statului București, 1957 - 1975.*
- CI = Cercetări istorice, Complexul Național Muzeal „Moldova” Iași, Iași.
- CL = Convorbiri literare, Iași.
- Crisia = *Crisia* - Culegere de Materiale și Studii, Muzeul Crișurilor, Oradea.
- CSMP = Comisia Superioară a Monumentelor Publice, București.
- Dacia NS* = *Dacia*, Nouvelle Serie. Revue d'archéologie et d'histoire ancienne, București.
- Danubius* = *Danubius* – Anuarul Muzeului de Istorie Galați, Galați.
- DIR , A ,* = *Documente privind istoria României, A. Moldova, veacurile XIV-XVII (1384-1625)*, 11 volume, București, Editura Academiei, 1951 - 1995.
- DJAN Vaslui = Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Vaslui.
- DR = Documente razeșești, Bârlad, 1932-1934.
- DRH , A ,* = *Documenta Romaniae Historica, A. Moldova*, vol. I - XXIII,

București, Editura Academiei Române, 1968 - 1996.

- FMIL = Foaiete pentru minte, inimă și literatură, București.
- FTJVs = Fondul Tribunalului Județului Vaslui.
- GB = Glasul Bisericii, Mitropolia Olteniei, Craiova.
- Ghibănescu Gh.,
Surete și izvoade = *Surete și izvoade*, vol. I - XXV, Iași - Huși, 1906 - 1933.
- GM = Glasul monahilor, Mitropolia Română, București.
- Hierasus* = *Hierasus* - Anuarul Muzeului Județean Botoșani, Botoșani.
- II = Însemnări ieșene, Iași.
- IN = Ion Neculce, Buletinul Muzeului Municipal Iași, Iași.
- Iorga N.,
Stud. și doc. = *Studii și documente cu privire la Istoria Românilor*, 34 volume, București - Vălenii de Munte, 1906 - 1916.
- JL = Junimea literară, Iași.
- MA = Mitropolia Ardealului, Editura Mitropoliei Ardealului, Cluj-Napoca.
- Materiale* = *Materiale și cercetări arheologice*, București.
- MC = Miron Costin, Bârlad.
- MCA – DA = Ministerul Cultelor și Artelor - Departamentul Artelor.
- MCIP = Ministerul Culturii și Instrucțiunii Publice.
- MemAntiq = *Memoria Antiquitatis. Acta Musei Petrodavensis*, Piatra Neamț.
- MI = Magazin istoric, București.
- MIA = Monumente Istorice și de Artă, București.
- MMS = Mitropolia Moldovei și Sucevei, Revista Mitropoliei Moldovei, Iași.
- MNIR = Muzeul Național de Istorie a României, București.
- MO = Mitropolia Olteniei, Editura Mitropoliei Olteniei, Craiova.
- Pontica = *Pontica. Acta Musei Tomitani*, Constanța.

-
- PT = Păstorul Tutovei, Bârlad.
- RA = Revista arhivelor, București.
- RESEE = Revue des Études Sud-Est Européennes, București.
- RI = Revista istorică, București, 1974-1979.
- RIR = Revista istorică română, București, 1915-1946..
- SAI = Studii și articole de istorie, București.
- SCI = Studii și cercetări istorice, Institutul de Istorie „A.D. Xenopol”
Iași, Iași.
- SCIA = Studii și cercetări de istoria artei, București.
- SCIV(A) = Studii și cercetări de istorie veche (și arheologie), București.
- SCN = Studii și cercetări de numismatică, București.
- SCSI = Studii și cercetări științifice de istorie, Iași.
- SMIM = Studii și materiale de istorie medie, București.
- ST = Studii teologice, Sibiu.

S U M A R

STUDII ȘI CERCETĂRI ISTORICE

ELENA VIERU - <i>Câteva considerații asupra siturilor comunităților Noua din bazinul hidrografic al râului Bârlad</i>	1
MARIN ROTARU, CRISTIAN ONEL, LAURENȚIU URSACHI - <i>Capete mobile de statuete descoperite pe Valea Elanului, din județul Vaslui</i>	15
COSMIN NIȚĂ - <i>Unele aspecte privind politica internă a Țării Moldovei în perioada 1517-1523</i>	18
COSMIN NIȚĂ - <i>Două cazuri de hiclenie din prima jumătate a secolului al XVI-lea</i>	34
LAURENȚIU CHIRIAC - <i>Imagologia - o altfel de abordare a percepției „străinului” din Moldova Medievală</i>	37
DIANA-MARIA EȘANU - <i>Prezențe princiare feminine în ceremoniile de călătorie din Moldova. Note preliminare</i>	41
DIANA-MARIA EȘANU - <i>Din universul spiritual al doamnelor Moldovei. Întâmpinarea și cinstirea moaștelor</i>	48
GHEORGHE CLAPA - <i>Zapis de învoială cu privire la partajul moșiilor rămase după moartea lui Mirea Jora Pârcălabul (2 februarie 1646)</i>	56
COSTIN CLIT - <i>Documente inedite privind istoria schitului Hârsova și a moșiilor din jur</i>	62
GHEORGHE GHERGHE, SIDONIA-ELENA DIACONU - <i>Neamul Gherghe din Zăicoi</i>	175
GHEORGHE BACIU - <i>Trecerea moșiei Chițcani în stăpânirea Mănăstirii „Sfântul Spiridon” din Iași</i>	181
GHEORGHE BACIU - <i>„Ospitul” de la Orgoiești-Căpușneni</i>	189
CONSTANTIN CHIPER - <i>Prima răpire a Basarabiei</i>	199

GHEORGHE-FLORIN ȘTIRBĂȚ - <i>Grupările conservatoare în viața politică a României în vremea Războiului de Independență</i>	206
ADRIAN BUTNARU - <i>Theodor Emandi, diplomat și om politic (1868-1942)</i>	240
MARIAN BOLUM - <i>Sistemului monetar național. Monedele regelui Carol I</i>	250
VIORICA ANGELA CRĂCIUN - <i>Un reprezentant al bucovinenilor în Camera Imperială de la Viena: contele Bellegarde (1906-1910)</i>	279
MIRCEA TĂNASE - <i>Bătălia de la Râmnicu Sărat (Bătălia de Crăciun - 22-27 decembrie 1916) - preludiul mării epopei a Armatei Române din vara anului 1917</i>	287
COSTIN SCURTU - <i>Reorganizarea diviziilor dobrogene (ianuarie - iulie 1917)</i>	299
ANDREI CREȚU - <i>Construirea de biserici și condicile de milostenii în Episcopia Hușilor în primul deceniu al secolului XX</i>	309
ALEXANDRINA CUȚUI - <i>Cadrul juridic al Bisericii Ortodoxe Române la începutul secolului XX</i>	317
MIHAELA GHEORGHIU - <i>Societăți și organizații studențești la Universitatea din Iași, 1919-1922</i>	327
GHEORGHE GHERGHE, MIHAELA GHETĂU - <i>Islazul comunei Schineni în prima jumătate a secolului al XX-lea</i>	336
ANA IRICIUC - <i>Expozițiile și târgurile - elemente ale propagandei economice românești</i>	344
CĂTĂLIN TURLIUC, MARIUS BĂLAN - <i>Minoritățile României interbelice. Cadrul legislativ și juridic</i>	349
ȘTEFAN PLUGARU, NATALIA TUTUNARU - <i>Cămine culturale din Basarabia interbelică. Căminul Cultural „Dimitrie Cantemir” Criuleni, județul Orhei - date și documente inedite (1936-1939)</i>	369
MARIUS RĂDULESCU - <i>Efortul de echipare a armatei române în perioada 1940 - 1941</i>	375
ALIN SPÂNU - <i>Parașutiști sovietici în România. Grupa lansată în comuna Popești, județul Iași (24/25 iulie 1941)</i>	388

LUCIAN SPIRIDON - <i>Acțiuni subversive sovietice în România (1941)</i>	393
MIRCEA TĂNASE - <i>România în perioada premergătoare celui de-al Doilea Război Mondial - dificultăți politice și opțiuni militare</i>	407
MARIAN-IONUȚ HARIUC - <i>Reacții anticomuniste ale studenților ieșeni reflectate în documentele P.C.R. din Iași (1945-1946)</i>	413
DIEGO CIOBOTARU - <i>Sportul vasluian în contextul transformărilor politice și instituționale ale anilor 1948-1950</i>	423
COSTIN CLIT - <i>Documente inedite privind istoria evreilor din județul Vaslui (1950 - 1963)</i>	444
OLTEA RĂȘCANU GRAMATICU - <i>Relații româno-americane</i>	475
GIANINA-CRISTINA CHIRILĂ - <i>Statele Unite ale Americii și Uniunea Europeană</i>	526
NICOLAE IONESCU, MELANIA IONESCU - <i>75 de ani de la punerea temeliei bisericilor „Sf. Paraschiva” și „Sf. Nicolae” din Vaslui</i>	539

S U M M A R Y

HISTORICAL STUDIES AND RESEARCH

ELENA VIERU - <i>Some considerations about the Noua communities' sites from hydrographic basin of the Bârlad river</i>	1
MARIN ROTARU, CRISTIAN ONEL, LAURENȚIU URSACHI - <i>Mobile heads of the statues discovered on the Elan Valley from the Vaslui Departement</i>	15
COSMIN NIȚĂ - <i>Some aspects concerning the internal politics of Moldavia between 1517-1523</i>	18
COSMIN NIȚĂ - <i>The cases of treason from the first half of the XVI-th century</i>	34
LAURENȚIU CHIRIAC - <i>Imagology - a different approach to the perception of the «stranger» in the Medieval Moldavia</i>	37
DIANA-MARIA EȘANU - <i>Female princely presences in the travel ceremonies from Moldavia. Preliminary</i>	41
DIANA-MARIA EȘANU - <i>From the spiritual universe of the Moldavian princesses. The meeting and the honouring of the relics</i>	48
GHEORGHE CLAPA - <i>An agreement deed concerning the partition of the estates after the death of the chief magistrate Mirea Jova (the 2nd of February 1646)</i>	56
COSTIN CLIT - <i>Original documents concerning the history of the Hârsova hermitage and of the surrounding estates</i>	62
GHEORGHE GHERGHE, SIDONIA-ELENA DIACONU - <i>The Gherghe family from Zăicoi</i>	175
GHEORGHE BACIU - <i>The transition of the Chițcani estate in the possession of the «Saint Spiridon» hermitage from lassy</i>	181
GHEORGHE BACIU - <i>«The Madhouse» from Orgoiești-Căpușneni</i>	189
CONSTANTIN CHIPER - <i>The first rapt of Basarabia</i>	199

GHEORGHE-FLORIN ȘTIRBĂȚ - <i>The conservatory groups in the political life of Romania during the Independence War</i>	206
ADRIAN BUTNARU - <i>Theodor Emandi, diplomat and politician (1868 - 1942)</i>	240
MARIAN BOLUM - <i>The national monetary system. The coins of King Carol I</i>	250
VIORICA ANGELA CRĂCIUN - <i>A representative of Bucovina's people in the Imperial Court of Vienna: the count of Bellegarde (1906-1910)</i>	279
MIRCEA TĂNASE - <i>The Battle from Râmnicu-Sărat (the Christmas Battle - the 22-27th of December 1916) - the prelude of the great epopee of the Romanian Army from the summer of 1917</i>	287
COSTIN SCURTU - <i>The reorganization of the Dobrodja divisions (January - July 1917)</i>	299
ANDREI CREȚU - <i>The building of churches and the charity registers in the diocese of Huși in the I-st decade oh the XX-th century</i>	309
ALEXANDRINA CUȚUI - <i>The juridical background of the Romanian Ortodox Church at the beginning of the XX-th century</i>	317
MIHAELA GHEORGHIU - <i>Students societies and organizations at the University from Iassy, 1919-1922</i>	327
GHEORGHE GHERGHE, MIHAELA GHEȚĂU - <i>The common of the Schineni Commune in the I-st Half of the XX-th century</i>	336
ANA IRICIUC - <i>The exhibitions and the fairs - elements of the Romanian economical propaganda</i>	344
CĂTĂLIN TURLIUC, MARIUS BĂLAN - <i>The minorities of the inter-war Romanian. The juridical and legislative background</i>	349
ȘTEFAN PLUGARU, NATALIA TUTUNARU - <i>Cultural houses from the inter-war Basarabia. The House of Culture «Dimitrie Cantemir» from Criuleni, Orhei Departement - dates and original documents (1936-1939)</i>	369
MARIUS RĂDULESCU - <i>The equipping effort of the Romanian Army between 1940 – 1941</i>	375

ALIN SPÂNU - <i>Soviets parachutists in Romania. The group launched in the Popești Commune, Iassy Departement (24/25-th of July 1941)</i>	388
LUCIAN SPIRIDON - <i>Soviet subversive actions in Romania (1941)</i>	393
MIRCEA TĂNASE - <i>Romania in the precursory period of the Second World War - political difficulties and military options</i>	407
MARIAN-IONUȚ HARIUC - <i>Anti-comunist reactions of the students from Iassy as reflected in the documents of the P.C.R. (Iassy, 1945 - 1946)</i>	413
DIEGO CIOBOTARU - <i>The sport in Vaslui in the context of the political and institutional transformations of the years 1948 - 1950</i>	423
COSTIN CLIT - <i>Original documents concerning the history oh Jews in Vaslui Departement (1950 – 1963)</i>	444
OLTEA RĂȘCANU GRAMATICU - <i>The Romanian-American relations</i>	475
GIANINA-CRISTINA CHIRILĂ - <i>The USA and the European Union</i>	526
NICOLAE IONESCU, MELANIA IONESCU - <i>75 years from the foundation of «St. Parascheva» and «St. Nicolae» churches from Vaslui</i>	539

S O M M A I R E

ÉTUDES ET RECHERCHES HISTORIQUES

ELENA VIERU - <i>Quelques considérations sur les sites des communautés Noua du Bassin Hydrographique de Bârlad</i>	1
MARIN ROTARU, CRISTIAN ONEL, LAURENȚIU URSACHI - <i>Têtes mobiles des statues découvertes dans la vallée Elan, le département de Vaslui</i>	15
COSMIN NIȚĂ - <i>Certains aspects concernant la politique interne de la Moldavie Médiévale de 1517 à 1523</i>	18
COSMIN NIȚĂ - <i>Deux cas de trahison dans la première moitié du XVIe siècle</i>	34
LAURENȚIU CHIRIAC - <i>L'imagologie - une approche différente de la perception de «l'étranger» de la Moldavie Médiévale</i>	37
DIANA-MARIA EȘANU - <i>Présences princières féminines aux cérémonies de voyage de la Moldavie. Notes préliminaires</i>	41
DIANA-MARIA EȘANU - <i>De l'univers spirituel des dames de la Moldavie. L'accueil et le respect des ossements</i>	48
GHEORGHE CLAPA - <i>Document d'accord sur le partage des propriétés d'après la mort du boyard Mirea Jora (le 2 février 1646)</i>	56
COSTIN CLIT - <i>Documents inédits concernant l'histoire du Couvent Hârsova et les propriétés qui l'entourent</i>	62
GHEORGHE GHERGHE, SIDONIA-ELENA DIACONU - <i>La lignée de la famille Gherghe de Zăicoi</i>	175
GHEORGHE BACIU - <i>Le transfère de la propriété Chițcani sous l'autorité du monastère «Saint-Spiridon» de Iassy</i>	181
GHEORGHE BACIU - <i>«L'hospice» de Orgoiești-Căpușneni</i>	189
CONSTANTIN CHIPER - <i>Le premier enlèvement de la Bessarabie</i>	199
GHEORGHE-FLORIN ȘTIRBĂȚ - <i>Les groupes conservateurs de la vie politique de la Roumanie pendant la Guerre d'Indépendance</i>	206

ADRIAN BUTNARU - <i>Theodor Emandi, diplomate et homme politique (1868-1942)</i>	240
MARIAN BOLUM - <i>Le système monétaire national. Les monnaies du Roi Carol I-er</i>	250
VIORICA ANGELA CRĂCIUN - <i>Un représentant de la Bucovine dans la Chambre Impériale de Vienne: le Comte Bellegarde (1906-1910)</i>	279
MIRCEA TANASE - <i>La bataille de Râmnicu Sărat (la bataille de Noël- 22-27 décembre 1916)- Prélude de la grande épopée de l'Armée Roumaine pendant l'été de 1917</i>	287
COSTIN SCURTU - <i>La réorganisation des divisions de Dobroudja (janvier-juillet 1917)</i>	299
ANDREI CREȚU - <i>La construction des églises et les registres des charités dans l'Évêché de Huși, pendant la première décennie du XXe siècle</i>	309
ALEXANDRINA CUȚUI - <i>Le cadre juridique de l'Église Orthodoxe Roumaine au début du XXe siècle</i>	317
MIHAELA GHEORGHIU - <i>Sociétés et organisations estudiantines à l'Université de Iassy, 1919-1922</i>	327
GHEORGHE GHERGHE, MIHAELA GHEȚĂU - <i>Le pâturage de la commune Schineni dans la première moitié du XXe siècle</i>	336
ANA IRICIUC - <i>Expositions et Foires - des éléments de la propagande économique</i>	344
CĂTĂLIN TURLIUC, MARIUS BĂLAN - <i>Les minorités de la Roumanie d'entre deux guerres mondiales. Le cadre législatif et juridique</i>	349
ȘTEFAN PLUGARU, NATALIA TUTUNARU - <i>Maisons de culture de Bessarabie d'entre deux guerres. La maison de culture «Dimitrie Cantemir» Criuleni, le département de Orhei - données et documents inédits</i>	369
MARIUS RĂDULESCU - <i>L'effort d'équipement de l'Armée Roumaine entre 1940 et 1941</i>	375
ALIN SPÂNU - <i>Parachutistes soviétiques en Roumanie. Le groupe lancé dans la commune Popești, le département de Iași (24/25 juillet 1941)</i>	388

LUCIAN SPIRIDON - <i>Actions subversives soviétiques en Roumanie (1941)</i>	393
MIRCEA TĂNASE - <i>La Roumanie dans la période d'avant la deuxième Guerre Mondiale - difficultés politiques et options militaires</i>	407
MARIAN-IONUȚ HARIUC - <i>Réactions anticommunistes des étudiants de Iași décrites dans les documents du P.C.R (1945-1946)</i>	413
DIEGO CIOBOTARU - <i>Le sport à Vaslui pendant les transformations politiques et institutionnelles de 1948 à 1950</i>	423
COSTIN CLIT - <i>Documents inédits concernant l'histoire des Juifs du département de Vaslui (1950-1963)</i>	444
OLTEA RĂȘCANU GRAMATICU - <i>Relations roumano-américaines</i>	475
GIANINA-CRISTINA CHIRILĂ - <i>Les États-Unis et l'Union Européenne</i>	526
NICOLAE IONESCU, MELANIA IONESCU - <i>75 années de la construction des Églises «Sainte-Paraschiva» et «Saint-Nicolas» de Vaslui</i>	539

I

**STUDII ȘI CERCETĂRI
ISTORICE**

